

PUDASJÄRVEN KAUPUNGIN LAUSUNTO KYNKÄÄNSUON TUULI- JA AURINKOVOIMAHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

JOHDANTO

Oulun kaupungin alueelle suunniteltu Kynkäänsuon tuuli- ja aurinkovoimahankkeen alue sijoittuu Tannilan kylän koillispuolelle lähimmillään alle kilometrin päähän Siuruanjoesta ja alle kahden kilometrin päähän Pudasjärven rajasta. Alueelle suunnitellaan 12 tai 15 tuulivoimalan rakentamista. Yksittäisen tuulivoimalan teho on enintään 10 MW, napakorkeus enintään 200 metriä ja kokonaiskorkeus enintään 300 metriä.

Pudasjärven kaupunki näkee, että Kynkäänsuon tuuli- ja aurinkovoimahankkeen yhteisvaikutukset etenkin maiseman ja poronhoidon osalta on arvioitu virheellisesti tai puutteellisesti. Kynkäänsuon hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on jätetty huomioimatta kokonaan kolme lähialueen seudullisesti merkittävälle tuulivoima-alueille suunniteltua tuulivoimahanketta; Kuikkasuo (KH 26.11.2024 § 370) ja Kinttaisviita (KH 26.11.2024 § 372) Pudasjärven kaupungin alueella ja Koutuanjärvi Oulun kaupungin alueella.

TAUSTATIEDOT

Kynkäänsuon hankkeesta on tehty ympäristövaikutusten arviointiohjelma 6.10.2022 ja yhteysviranomaisen Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on antanut siitä lausuntonsa 9.2.2023. Pudasjärven kaupunki haluaa korostaa kyseisessä lausunnossa yhteysviranomaisen huomauttamia seuraavia asioita:

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että maiseman osalta arvioidaan kattavasti myös yhteisvaikutukset lähialueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Yhteisvaikutusten arvioinnin osalta on huomioitava erityisesti vaikutukset sellaisten asuinpaikkojen osalta, joihin mahdollisesti ulottuisi useamman eri tuulivoimahankkeen vaikutukset eri ilmansuunnissa. Yhteisvaikutusten mallinuksissa tulee olla selkeästi yksilöitävissä eri hankkeiden voimat, jotta arviointitulokset ja palaute voidaan kohdistaa oikeisiin hankkeisiin ja voimaloihin.

Yhteysviranomaisen katsoo, että yhteisvaikutusten arvioinnissa on tarkasteltava vaikutuksia myös sähkönsiirtoon ja sähkökapasiteetin riittävyyteen, maisemavaikutuksiin muun muassa maakunnallisesti arvokkaille rakennetun kulttuuriympäristön kohteille, Siuruanjoen varren asutukselle ja laajoille suoalueille, luontoympäristöön, päiväpetolintuihin, poronhoitoon sekä elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa ovat todennäköisesti merkittäviä ja arviointi tulee tehdä erityisen huolellisesti.

Yhteisvaikutusten osalta tulee aktiivisesti seurata ja päivittää muuttuvaa tuulivoimahankkeiden ja muiden hankkeiden tilannetta Kynkäänsuon hankkeen vaikutusalueella koko YVA-menettelyn ajan ja päivittää ajantasainen hanketilanne sekä vaikutusten arvioinnit kaikissa menettelyn vaiheissa julkaistavissa asiakirjoissa.

PUDASJÄRVEN KAUPUNKI

PL 10, Varsitie 7, 93101 Pudasjärvi
kirjaamo@pudasjarvi.fi • puh. 040 826 6417 • pudasjarvi.fi
facebook.com/Pudasjarvi • twitter.com/pudasjarvi • instagram.com/pudasjarvenkaupunki

Kynkäänsuon hankealue on osoitettu Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavun luonnoksessa 12.12.2023 seudullisesti merkittäväksi tuulivoima-alueeksi. Alueesta on kirjoitettu luonnoksessa muun muassa seuraavaa:

Yhteisvaikutuksia muodostuu vireillä olevan Iso Rytisuon hankkeen ja tuulivoima-alueiden Koutuanjärvi-Koppenlonsaarensuo (tv-1, 514) ja Kuikkasuo (tv-1, 410) sekä lähistölle sijoittuvien muiden Oulun, Iin ja Pudasjärven kuntien tuulivoimahankkeiden kanssa.

PUDASJÄRVEN KAUPUNGIN LAUSUNTO KYNKÄÄNSUON TUULI- JA AURINKOVOIMAHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Pudasjärven kaupunki viranomaisena toimii alueensa, alueensa luonnon ja sen alueella toimivien tahojen, kuten asukkaiden ja paliskuntien, edunvalvojana. Pudasjärven kaupunki näkee yhtenä Kynkänsuon ympäristövaikutusten arviointiselostuksen suurimpana puutteena kolmen merkittävien Kynkänsuon hankealuetta ympäröivien tuulivoimahankkeiden puuttumisen kokonaan arviointiselostuksesta. Hankkeiden puuttuessa kokonaan arvioinnista niiden pintapuolinenkin yhteisvaikutusten arviointi on jäänyt tekemättä. Pudasjärven kaupunki viittaa taustatiedoissa mainittuun yhteysviranomaisen lausunnon osaan, jossa ohjataan seuraamaan ja päivittämään aktiivisesti muiden vaikutusalueella olevien hankkeiden tilannetta ja vaikutusten arviointia. Lisäksi Pudasjärven kaupunki viittaa energia- ja ilmastovaihehuuhtelun luonnoksessa mainittuihin Kynkänsuon hankkeen yhteisvaikutuksiin muiden lähialueen hankkeiden, Kuikkasuo (tv-1, 410) ja Koutuanjärvi (tv-1, 514), kanssa. Puuttuvien hankkeiden mahdollinen toteutuminen on siis ollut jo ainakin vuosi ennen arviointiselostuksen valmistumista tiedossa, joten ne olisi Pudasjärven kaupungin näkemyksen mukaan täytynyt ottaa yhteisvaikutusten arvioinnissa huomioon.

Kynkänsuon YVA-selostuksessa on arvioitu maisemavaikutuksia muun muassa luonnonsuojelualueisiin kuten Litokairaan ja asutusalueisiin kuten Tannila, Yli-Tannila ja Siuruanjokivarsi. Vaihtoehtojen VE2 ja VE3 vaikutusten suuruus yksistään Kynkänsuon hankkeen osalta on arvioitu keskisuureksi ja kielteiseksi. Maisemallisia yhteisvaikutuksia on arvioitu ainoastaan Tannilan hankkeen kanssa, joka on ihan Kynkänsuon hankealueen vieressä. Muita ympäröiviä hankkeita ei ole otettu maisemavaikutusten arviointiin mukaan.

Pudasjärven kaupunki viittaa taustatiedoissa mainittuun yhteysviranomaisen lausunnon osaan, jossa yhteisvaikutukset on huomioitava sellaisten asuinpaikkojen osalta, joihin mahdollisesti ulottuisi useamman tuulivoimahankkeen vaikutukset eri ilmansuunnissa. Yhteisvaikutuksia ei ole arvioitu tarpeeksi suurella laajuudella, sillä ne on arvioitu vain yhden ilmansuunnan osalta Tannilan ja Yli-Tannilan sekä Siuruanjokivarren asutukseen kuin myös Litokairan merkittävään luonnonsuojelu- ja luonnonrauha-alueeseen. Kynkänsuon hankkeella tulee olemaan yhdessä Tannilan, Kuikkasuon, Kinttaisviidan, Latvaselän ja Koutuanjärven hankkeiden kanssa merkittäviä ja kielteisiä maisemallisia saartamisvaikutuksia Tannilan ja Yli-Tannilan kyliin sekä Siuruanjokivarteen. Lisäksi esimerkiksi Litokairaankohdistuvia maisemavaikutuksia on arvioitu vain Kynkänsuon ja Tannilan hankkeiden osalta ilman eteläsuunnasta tulevaa Kuikkasuon ja Kinttaisviidan hankkeiden aiheuttamaa maisemallista yhteisvaikutusta.

Pudasjärven kaupunki näkee, että arviointiselostukseen olisi täytynyt tehdä vähintään sanallista ja kartallista maisemallisten yhteisvaikutusten arviointia kuuden eri tuulivoimahankkeen väliin jääviin asutusalueisiin ja luonnonsuojelualueisiin, etenkin Litokairaan. Joiltakin osin useamman ilmansuunnan maisema-analyysi olisi ollut mahdollista tehdä, sillä Latvaselän, Koutuanjärven, Kuikkasuon ja Kinttaisviidan hankkeista ainakin osalla olisi luultavasti ollut alustavat voimalapaikat jo vuosina 2023–2024 saatavilla.

PUDASJÄRVEN KAUPUNKI

Useamman ilmansuunnan maisema-analyysiä ei ole tehty myöskään muiden ilmansuuntien, Kynkäänsuota ympäröivien, jo pidemmälle edenneiden hankkeiden osalta.

Vaikutuksia poronhoitoon on arvioitu ensisijaisesti Oijärven paliskuntaan hankkeen koko alueen sijoittuessa kyseisen paliskunnan alueelle. Pudasjärven kaupunki näkee, että arviointi pelkästään Kynkäänsuon hankkeen osalta Oijärven, Kollajan ja Ikosen paliskuntiin on tehty pääosin tyydyttävästi, mutta yhteisvaikutusten arviointi muiden hankkeiden kanssa on tehty aivan liian suppeasti ja loppupäätelmät ovat virheelliset. Arviointiselostuksessa mainitaan, että *”Kynkäänsuon tuuli- ja aurinkovoimapuistoon ja Oijärven paliskuntaan olennaisesti vaikuttamattomat tuulivoimama-alueet on jätetty tässä selvityksessä huomioimatta.”* Pudasjärven kaupunki huomauttaa, että lähimmillään alle 3,5 kilometrin päähän sijoittuvat Kuikkasuo ja Kinttaisviidan tuulivoimahankkeet eivät näin lyhyen etäisyyden vuoksi voi olla olennaisesti vaikuttamattomia. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on jätetty huomioimatta myös Koutuanjärven hanke. Näin ollen myös Kollajan paliskunnan herkkyyks on arvioitu virheellisenä pieneksi.

Oijärven paliskunnan ja Kollajan paliskunnan raja kulkee Kynkäänsuo-Tannilan hankekokonaisuuden ja Kuikkasuo-Kinttaisviidan hankekokonaisuuden välissä, joten molemmilla hankekokonaisuuksilla on vaikutuksia sekä Oijärven että Kollajan paliskuntien poronhoitoon. Arviointiselostuksessa sanotaan, että *”Koska muiden suunnitelmien tai hankkeiden toteutumisesta ei ole varmuutta, vaikutukset arvioidaan suurimman mahdollisen yhteisvaikutuksen mukaan.”* Koska kolme lähialueen tuulivoimahanketta (Kuikkasuo, Kinttaisviita ja Koutuanjärvi) on jätetty kokonaan pois arvioinnista, ei vaikutuksia tällöin ole arvioitu suurimman mahdollisen yhteisvaikutuksen mukaan. Pudasjärven kaupunki muistuttaa jälleen, että nämä kolme aluetta on osoitettu jo 12.12.2023 Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihehemaakuntakaavan luonnoksessa potentiaalisiksi tuulivoima-alueiksi. Arviointiselostuksessa myös mainitaan virheellisesti, että Ikosen paliskunnan alueella olisi suunnittelussa Kääpäsuo tuulivoimahanke, joka todellisuudessa on suunnitteilla Kollajan paliskunnan ydinalueella kaukana Ikosen paliskunnan rajasta. Selostuksesta puuttuvat Kuikkasuo ja Kinttaisviita ovat edenneet suunnittelussa pidemmälle kuin Kääpäsuo, mutta siitä huolimatta ne on jätetty mainitsematta sanallakaan arviointiselostuksessa. Jos edes osa mainittujen hankkeiden sijainneista ei ole arviointiselostuksessa oikein ja merkittävistä yhteisvaikutuksista lisäävistä hankkeista kolme on jätetty arvioinnin ulkopuolelle, vaikuttaa se olennaisesti arvioinnin laatuun ja tulosten luotettavuuteen. Näin ollen Pudasjärven kaupunki näkee, että Ikosen ja Kollajan paliskuntiin kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointi on tehty varsin selvästi liian suppeana ja näin ollen yhteisvaikutusten merkittävyys on arvioitu molemmille liian vähäiseksi (Ikosen paliskunnalle pieni ja Kollajan paliskunnalle keskiuuri).

PUDASJÄRVEN KAUPUNGIN LAUSUNNON YHTEENVETO

Kolmen tuulivoimahankkeen, joista kaksi sijoittuu Pudasjärven kaupungin alueelle ja yksi Oulun kaupungin alueelle, puuttuminen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta on johtanut yhteisvaikutusten liian vajavaiseen arviointiin etenkin maisemavaikutusten ja poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten osalta ja näin ollen johtanut osittain virheellisiin loppupäätelmiin vaikutusten merkittävydestä. Pudasjärven kaupunki haluaa muistuttaa, että Pohjois-Pohjanmaan ennätyksellisen suuren hankemäärän vuoksi kaikkien osapuolten on oltava vastuullisia ja arvioitava yhteisvaikutuksia huolellisesti. Tuulivoimaloiden elinkaari on 30–50 vuotta, joten vaikutukset ovat ylisukupolviset. Tulevaisuudessa yhteisvaikutusten arvioinnin osuus ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tulee lisääntymään kaikilla toimijoilla ja yhtä lailla tarpeeksi laajaa yhteisvaikutusten arviointia tulee edellyttää myös tämän siirtymän alussa Kynkänsuon tuulivoimahankkeelta. Pudasjärven kaupunki myös odottaa kaikilta Oulun ja Pudasjärven rajan läheisyydessä tuulivoimahankkeita kehittävilta hanketoimijoilta tiivistä yhteistyötä sähkönsiirtolinjojen yhteissuunnitteluun niin, että myös tulevien ja kaukaisempien hankkeiden kapasiteettitarve ennakoitaisiin hyvissä ajoin.

17.6.2025

Pudasjärven kaupunginhallitus

PUDASJÄRVEN KAUPUNKI

PL 10, Varsitie 7, 93101 Pudasjärvi
kirjaamo@pudasjarvi.fi • puh. 040 826 6417 • pudasjarvi.fi
facebook.com/Pudasjarvi • twitter.com/pudasjarvi • instagram.com/pudasjarvenkaupunki

